

SVENLJUNGA
KOMMUN

rapport

Årsbokslut 2025
Samhällsbyggnadsnämnden

Årsbokslut 2025 samhällsbyggnadsnämnden

Sammanfattning

På samhällsbyggnadsförvaltningen har det under året skett två större organisationsförändringar. VA och avfall har slagits ihop och blivit en enhet. Kost och lokalvårdsverksamheten består nu av två enheter med en ny budgetprocess.

VA- och avfallsenheten samt kost och lokalvårdsverksamheten fick under året 1,5 miljoner kronor i bidrag från livsmedelsverket för att stärka dricksvatten och livsmedelsförsörjning under kris.

Under året har det drivit igenom och påbörjats en rad projekt. I juni stod bryggan i brandkårsparken klar. Två stora projekt har antagits i kommunfullmäktige, Lockrydsplanen och reoveringen av Moga Fritid.

Flera enheter arbetar aktivt med kommunens antagna vattentjänstplan. Några delar som skett under året är utförandet av vattenprovtagning samt upprättat en modell för bedömning av behovet av kommunalt vatten och avlopp.

Den antagna avfallsplanen har lett till enhetsövergripande projekt i form av Resurssmart kommun, textilinsamling samt arbete med att minska matsvinnet.

Kulturenheten arbetar aktivt med läsfrämjande och har sett en ökning av besöken på både biblioteket, bokbussen men även på de kulturarrangemang som genomförs.

Under året har samhällsbyggnadsförvaltningen arbetat aktivt med medarbetarnas arbetsmiljö samt kompetensutveckling för att vara en attraktiv arbetsgivare.

Verksamhet

Fullmäktigemål 1: Vi ger barn och unga upp till 30 år förutsättningar för fortsatta studier, sysselsättning och arbete

Nämndmål 1.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska skapa och bibehålla stimulerande livsmiljöer samt bidra till en hälsosammare livsstil för barn och unga.

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Förvaltningen arbetar med stimulerande livsmiljöer för barn och unga. Bland annat har en ny brygga i Ätran vid Brandkårssparken lagts i och invigts i juni.

Vid tillsyn inom miljö- och hälsoskydd prioriteras miljöer där barn vistas och lokalvård i matsalar har förbättrats. Kostenheten har under året jobbat på att synliggöra sina verksamheter. De har infört trivselregler i alla matsalar och från och med 2025 sköts städningen av matsalar av deras professionella lokalvårdare.

Samtliga kök har egna swishnummer nu och de säljer cirka 20 procent mer måltider till externa gäster än tidigare. De bjuder även in medborgare i kommunen för att hela samhället ska kunna ta del av bra mat.

Under året har bokbilen Hjulius börjat besöka fritidshemmen vilket har varit mycket uppskattat. Det har erbjudit både boktips och enklare pyssel. Därtill har bokbilen i vanlig ordning besökt bygdegårdar och byar runt om i kommunen under loven. Det har kunnat erbjuda barn och unga en bred blandning av olika kulturyttringar såsom bio, teater, eget skapande med många olika uttryck, graffitti, Robloxworkshop, litteratur och träslöjd. På Svenljunga bibliotek har vi skapat mer plats för barn- och ungdomslitteraturen och skapat en regnbågshylla för HBTQIA-litteratur.

Arbete med att se över kommunens övergripande planeringscykel (från översiktsplan till exploaterad mark) har pågått av och till under hela året. Pågående planprojekt (inte minst lockryds industriområde) har dock tagit mycket av de interna resurserna, vilket har påverkat arbetet. Det finns trots det ett tydligt fokus på att hitta fram i nya och bättre strukturer för vår långsiktiga planering där översiktsplanen ska vara vägledande. Under hösten påbörjades också en förstudie för Ätrastrandsområdet (gamla skanskafastigheten) med ett tydligt fokus på att öka attraktiviteten i den fysiska miljön runt centrala Svenljunga tätort. Arbetet inbegriper flera fokusområden som exempelvis sociala mötesplatser, goda möjligheter att utöva hälsofrämjande aktiviteter, säkra och trygga kommunikationsstråk, möjlighet att bedriva både kommunal och privat verksamhet mm.

Generellt får vår fysiska planering ett allt mer ökat fokus på barn och unga när det kommer till att skapa en trygg och säker miljö som inbjuder till både lärande och hälsofrämjande aktiviteter. Vi försöker också utveckla dialogen med barn och unga både genom digital och fysisk kommunikation.

Under året har samhällsbyggnadsförvaltningen tillsammans med kommunstyrelseförvaltningen också arbetat för att förbättra dialogforumet "träffpunkt", ett arbete som kommer fortsätta under 2026. Målet är att på sikt

skapa tydligare kopplingar mellan träffpunkt och den kommunala fysiska planeringen.

Fullmäktigemål 2: God ekonomisk hushållning

Nämndmål 2.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska genom hållbar konsumtion och produktion anpassa verksamheten till ett förändrat klimat.

Bedömning	Trend
	→

Kommentar:

Förvaltningen har inte kunnat genomföra skyfallskartering som är ett viktigt underlag för både fysisk- och VA-planering. Anpassning av verksamheten sker till viss del genom lärdom och erfarenhetsåterkoppling från andra kommuner. I framtagandet av nya detaljplaner utreds påverkan av framförallt skyfall och dagvatten grundligt. Vi arbetar också allt mer med grönområdet för att både hantera påverkan av vatten, men även för att skapa skuggade ytor för varmare perioder.

Erosionsrisk vid Svenljunga vattenverk är utredd och visar ingen akut fara men ett kontrollprogram ska tas fram för övervakning.

Arbete pågår löpande med att minska kemikalieförbrukning samt matsvinn.

Nämndmål 2.2 Utveckla samhällsbyggnadsnämndens budget- och kvalitetsprocess för att skapa bästa möjliga effekt inom tilldelad budget.

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Förvaltningen har påbörjat arbete för att förbättra och förenkla den interna budgetprocessen samt tagit fram ett förändrat budgetupplägg inom kost och lokalvård. Den nya antagna processen inom kost och lokalvård innebär en tydlighet i budgetplanering och endast en del är kvar på köp och sälj. Kvalité, volym och ekonomi får i och med denna process en långsiktighet

Förbättrade och förenklade processer kan skapa möjlighet till bättre uppföljning och effektivare arbete. E-tjänster utvecklas internt för att förenkla och effektivisera både internt och externt samt ger ett underlag med högre kvalitet.

Avsaknaden av ekonom för förvaltningen har lett till pausat arbete kopplat till effektivisering av processer samt förbättrade ekonomiafstämningar.

För att säkerställa att beslutad taxa inom Miljöbalken respektive Plan och Bygglagen följer verksamhetens arbete har extra fokus legat på kontinuerliga uppföljningar av nedlagd och debiterad tid.

Fullmäktigemål 3: Vi skapar en attraktiv kommun för alla

Nämndmål 3.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska bidra till kommunens tillväxt och attraktivitet genom att utveckla och bevara kommunens värden.

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Förvaltningen har mycket bra återkoppling och uppföljning på inkomna felanmälningar och synpunkter. Insiktsmätningen som ligger till grund för planerat kvalitetsarbete visar på goda resultat och det som sticker ut särskilt är högt värderat bemötande. Kundnöjdheten är även hög gällande sophämtning och från besökare på Mogareturen. Miljö- och byggenheten arbetar med nyckeltal för ärendehantering för att säkerställa och följa upp att enheten ger en enhetlig service och återkoppling.

Ett pågående arbete sker med att skapa e-tjänster för förvaltningens verksamheter för att underlätta och effektivisera kontakten mellan verksamheterna och våra företag och invånare.

Under året har kulturenheten anordnat aktiviteter för barnfamiljer i bland annat Östra Frölunda, Sexdrega, Roasjö, Redslared, Mjörback och Svenljunga. Med bokbilen har de besökt de olika fritidshemmen både i byarna samt i Svenljunga. Bokbilen kör ordinarie turer runt om i kommunen med två veckors-schema. Det har även delats ut kulturarrangörsbidrag till byalag, föreningar m fl som möjliggjort kulturarrangemang bland annat i Mjörback, Mårdaklev, Holsljunga, Östra Frölunda och Kalv.

Arbete pågår att kartlägga och analysera kommunens värden (med fokus på kommunala kärnorter i översiktsplanen) som en del i att ta fram mer konkreta projekt utifrån behov och förutsättningar. Underlaget ska därefter användas för att skapa ett genomförandeprogram som ska förtydliga vilka projekt som kommunen avser att genomföra med koppling till kommunens översiktsplan och andra strategiska styrdokument.

Under hösten påbörjades också en förstudie för Ätrastrandsområdet (gamla skanskafastigheten) med ett tydligt fokus på att öka attraktiviteten i den fysiska miljön runt centrala Svenljunga tätort. Arbetet inbegriper flera fokusområden som exempelvis sociala mötesplatser, goda möjligheter att utöva hälsofrämjande

aktiviteter, säkra och trygga kommunikationsstråk, möjlighet att bedriva både kommunal och privat verksamhet mm.

VA-enheten kommer in tidigt i processen när kommunen planerar nya områden för bebyggelse oavsett om det gäller ny översikt planering eller att ta fram nya detaljplaner. Det har blivit en större medvetenhet inom kommunen att utbyggnad av kommunal VA alltid är kopplat till stora investeringar. Detta gör att alla områden inte lämpar sig för ny eller utökad bebyggelse.

Nämndmål 3.2: Samhällsbyggnadsnämnden ska upplevas som en attraktiv arbetsgivare dit personal söker sig och stannar kvar.

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Systematiskt arbetsmiljöarbete pågår på förvaltningen och följs upp av OSA-enkäter (OSA=organisatorisk och social arbetsmiljö) samt arbete med sunt arbetslivsmetoder för förbättrad arbetsmiljö samt sammanhållning av arbetsgrupperna inom enheterna.

Arbete med dialog och bemötande sker i förvaltningen för att ge ett positivt arbetsklimat som gör att personalen trivs på sitt arbete. Genom att alltid prata i positiva ordalag hur viktigt vårt uppdrag är för att utveckla Svenljunga kommun till en bättre plats där våra kommuninvånare och företag vill bo, verka och utvecklas så får vi stolta ambassadörer som pratar väl om Svenljunga kommun som arbetsgivare.

Genom mottagandet av praoelever, studenter och arbetstränande har Svenljunga kommun som arbetsgivare ökat sin samverkan med andra instanser för att marknadsföra förvaltningen som arbetsgivare.

Många medarbetare har fått möjlighet till löpande kompetenshöjning för att säkerställa ett fortsatt lärande och därmed en attraktiv arbetsplats. Genom uppföljning med medarbetarna ökar möjligheten att deras arbete känns meningsfullt men också att vi snabbt ska kunna fånga upp risker för frånvaro.

Fullmäktigemål 4: Vi bidrar till minskad miljö och klimatbelastning

Nämndmål 4.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska värna om kommunens vatten.

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Målet var att under början av året aktivera en vattengrupp inom förvaltningen vars uppdrag skulle vara att aktivt arbeta med vattenfrågorna. På grund av prioriterat arbete med detaljplan för Lockryds industriområde har vi gemensamt inom förvaltningen tagit beslut om att skjuta på detta arbete till 2026.

För att långsiktigt prova vatten enligt vattentjänstplanen har en projektgrupp startats upp. För att undersöka förutsättningarna att kunna bygga ett lokalt reningsverk i Lockryd så har kommunen startat upp provtagning av en delsträcka i Ätran för att se vilken nivå på miljökvalitetsnormen god ekologisk status är.

Under året har förskolebarn och lågstadielever erbjudit utställningen Vilda grannar - djur och natur i tätorten. Under hösten har en föreläsning anordnat i cirkulär ekonomi med professor Stefan Appelgren.

För att minska risken på kommunens dricksvatten har tillsyn utförts med fokus inom kommunens vattenskyddsområden.

Nämndmål 4.2: Samhällsbyggnadsnämndens verksamheter ska anpassas för att minska miljö- och klimatpåverkan.

Bedömning	Trend
	↗

Kommentar:

Flertal åtgärder för att minska miljö- och klimatpåverkan har vidtagits under året. Kosten arbetar efter Världsnaturfondens hållbarhetsmål och klarar redan idag de globala målen för 2030. Kosten har också utbildat förskoleelever i klimatpåverkan från livsmedel med både teori och praktik.

VA-enheten arbetar ständigt med att minska kemikalier- och energiförbrukning och ett av de senaste åtgärderna är att frekvensomvandlare har installerats på flertalet av våra blåsmaskiner som är stora energiförbrukare. En minskning av energiförbrukningen mellan 15-20 procent har setts på de reningsverk där åtgärden är genomförd.

Utbyte av mer energikrävande belysningsanläggningar pågår vilket minskar energianvändning och förbrukning av reservdelar. Samtlig belysning inom kommunens ansvarsområde är utbytt till LED bortsett från Svenljunga Elljusspår.

Miljökrav ställs på till exempel transporter och bränsle vid upphandling.

Fritidsbibblan är en cirkulär resurs för kommunens invånare, biblioteket likaså. Återbruk av möbler och resurser sker så långt som möjligt.

Inom fysisk planering har grönområden inom planlagda område fått ett ökat fokus. Grönområden ses som attraktivitetshöjande och har direkt koppling mot biologisk mångfald, klimat och miljöaspekter.

Under året har plan- och exploateringsenheten varit delaktig i att skapa ytterligare våtmark i ett så kallat LOVA-projekt.

Personal

Antalet tillsvidareanställda har minskat något under perioden. Främst på grund av tjänster som ej återbesatts vid uppsägning på egen begäran inom Kost samt Plan- och exploatering men även Fritid i avvaktan på renovering av simhallen, totalt fem tjänster. En planerad utökning inom Kultur respektive tillfällig utökning på Gata samt återbesättning av vakanser ger en total förändring på en tjänst mindre inom förvaltningen. Visstidsanställda har ökat, främst inom Lokalvård, för att täcka upp vid föräldradledighet och längre sjukfrånvaro.

Timanställda har ökat under perioden, främst för att täcka upp vid sjukskrivning, vakans och deltidsvakans. En mindre del av ökningen är kopplat till projekt som drivs med statliga bidrag.

Anställda per anställnings- och löneform

	Antal personer		Månadsavl. tillsvid.		Visstids månadsavl.		Motsv. antal årsarbetare	
	251231	241231	251231	241231	251231	241231	251231	241231
SBF	125	122	118	119	7	3	121,6	118,3

Antal timmar utförda av timavlönade visstidsanställda

	Antal timmar		Motsv antal årsarbetare	
	251231	241231	251231	241231
SBF	13 720	11 075	6,9	5,6

Sjukfrånvaro (månads- och timavlönade)

	Sjukfrånvaro total		Sjukfrånvaro korttid		Sjukfrånvaro långtid (mer än 59 dagar)	
	2025	2024	2025	2024	2025	2024
SBF	6,20%	6,20%	4,20%	3,60%	2,00%	2,60%

Ekonomi

Nettokostnadsutveckling	Utfall	Utfall	Utfall	Budget	Avvikelse
Miljoner kronor	2023	2024	2025	2025	2025
Central administration	-3,5	-4,6	-1,8	-3,5	1,7
Plan- och exploateringsenheten	-8,2	-10,7	-10,2	-10,7	0,6
Miljö- och byggenheten	-6,7	-7,7	-8,3	-8,6	0,3
Gatuenheten	-18,5	-19,4	-18,9	-19,9	1,0
Fritidsenheten	-9,0	-9,6	-9,5	-9,4	-0,1
Kulturenheten	-7,1	-7,5	-7,7	-7,4	-0,3
Kost- och lokalvårdsenheten	-0,7	-0,6	-1,7	0,0	-1,7
Nettokostnad	-53,7	-60,1	-58,1	-59,6	1,5
Taxefinansierad verksamhet					
VA-enheten	4,4	-3,1	-1,4	0	-1,4
Avfallsenheten	-3,3	1,3	2,2	0	2,2

2025	Intäkter utfall	Intäkter Budget	Intäkter Avvikelse	Kostnader Utfall	Kostnader Budget	Kostnader Avvikelse
Miljoner kronor	2025	2025	2025	2025	2025	2025
Central administration	2,5	1,4	1,1	-4,3	-4,9	0,6
Plan- och exploateringsenheten	3,7	3,4	0,3	-13,8	-14,1	0,3
Miljö- och byggenheten	4,2	5,6	-1,4	-12,5	-14,2	1,7
Gatuenheten	1,7	1,1	0,7	-20,7	-21,0	0,3
Fritidsenheten	3,1	4,0	-1,0	-12,5	-13,4	0,9
Kulturenheten	1,1	1,1	0,0	-8,8	-8,5	-0,3
Kost- och lokalvårdsenheten	45,4	42,3	3,1	-47,1	-42,3	-4,8
Summa	61,7	58,9	2,8	-119,8	-118,4	1,5
Taxefinansierad verksamhet						
VA-enheten	34,9	34,1	0,8	-36,3	-34,1	-2,2
Avfallsenheten	27,4	24,7	2,7	-25,2	-24,7	-0,5

Samhällsbyggnadsförvaltningens resultat exklusive de taxefinansierade verksamheterna (VA och avfall) är ett överskott på 1,5 miljoner kronor. Överskottet beror bland annat på höga intäkter för skogsavverkning då virkespriserna varit på en hög nivå, totalt är utfallet cirka 1,1 miljoner kronor högre än budget.

Gatuenhetens resultat är ett överskott på 1 miljon kronor som en följd av låga kostnader för vinterväghållning i och med den snöfattiga vintern, samt en minskad elförbrukning för gatubelysningen efter att energibesparande investeringar har gjorts. Plan- och exploateringsenheten redovisar ett resultat på +0,6 miljoner kronor främst som en följd av att tjänster varit vakanta under året.

Inom miljö- och byggverksamheten har intäkterna blivit avsevärt lägre än budgeterat då antalet ärenden varit på en låg nivå, totalt 1,4 miljoner kronor under budget. Inom bygg har man sett ett minskat antal ärenden sannolikt både på grund av det osäkra världsläget och att man har inväntat den nya bygglagstiftningen som trädde i kraft den 1 december 2025 som medförde vissa lättnader kring vad som är bygglov- eller anmälningspliktigt. Intäktsminskningen har till största delen åtgärdats genom neddragning av tjänster, men har ändå medfört ett underskott på 0,3 miljoner kronor. Miljö- och byggenhetens resultat räddas dock upp av att kostnaden för bostadsanpassning varit 0,6 miljoner kronor lägre än budgeterat under 2025, vilket innebär att enheten redovisar ett totalt överskott på 0,3 miljoner kronor.

Kostens resultat är ett underskott på 1,1 miljoner kronor, beroende på att kostnader för timvikarier, övertid med mera saknades i budget efter dialog med köpande verksamheter inför 2025. För lokalvården var sjukfrånvaron på en mycket hög nivå under hösten vilket medförde höga kostnader och ett underskott på 0,6 miljoner kronor.

Kulturenheten redovisar ett underskott på 0,3 miljoner kronor främst till följd av att kostnaden för lokalvård blev högre än budget.

Fritidsenhetens resultat är ett underskott på 0,1 miljoner kronor beroende på minskade intäkter på Moga fritid.

Taxefinansierade verksamheter:

Avfallsenheten gör ett överskott på 2,2 miljoner kronor vilket är i nivå med planerat resultat (2,5 miljoner kronor) för att minska ackumulerat underskott från tidigare år. Efter 2025 års resultat uppgår det återstående underskottet till 7,8 miljoner kronor, vilket enligt plan ska återställas till 2030.

VA-enhetens resultat är ett underskott på 1,4 miljoner kronor (enligt plan -3,2 miljoner kronor) vilket minskar det ackumulerade överskottet. Underskottet blev

lägre än planerat då bruksintäkterna blev högre än budget och en person ej ersattes under föräldraledighet. Efter 2025 års resultat uppgår det återstående överskottet till 2,1 miljoner kronor.

Enheternas verksamhetsberättelser

Miljö- och byggenheten

Samhällsbyggnadsförvaltningens verksamhetsutvecklare för digital utveckling har med stöd av systemet Open E kommit igång ordentligt med att bygga e-tjänster åt hela förvaltningen. Fokus läggs där kund- och verksamhetsnyttan är störst och en prioriteringsordning har tagits fram. Vi har hållit en workshop för samhällsbyggnadsförvaltningen med stöd från Lantmäteriet för att ta fram en så kallad digibarometer. Syftet är att skapa ett digitaliseringsprogram som bygger på kommunens digitaliseringsstrategi där vi utgår ifrån de olika verksamheternas behov och lagstiftning. Arbete kommer att fortgå under våren 2026 för att färdigställa digitaliseringsprogrammet och påbörja åtgärder.

Digitaliseringsprogrammet ska hjälpa oss att fokusera på rätt insatser så vår tid läggs på saker som ger största nytta för vår verksamhet och våra medborgare.

En ny plan- och bygglag trädde i kraft den 1 december 2025. Den nya lagstiftningen beslutades i slutet av oktober för att träda i kraft lite mer än en månad senare. På denna korta tid skulle bygglovsavdelningen hinna utbilda sig, omarbeta texterna på hemsidan, samt i våra beslutsmallar. Vi har inte haft riktigt lika många bygglovsärenden som vi brukar under hösten, vilket hjälpte oss att lyckas hinna färdigt trots den korta tidsfristen. Vi har dock haft fler bostadsanpassningsärenden, vilket har gjort att arbetsbelastningen har varit relativt hög för vissa. Det har varit stormigt kring byggsanktionsärenden under hösten. Näringslivet anser att byggenheten och nämnden är hårda i sina bedömningar och det har uttrycks missnöje kring det.

Miljö- och byggenheten i samarbete med VA-enheten har under året tagit fram en modell som stöd för bedömning om områden utanför kommunalt verksamhetsområde har ett behov av en kommunal lösning eller ej. Miljö inventerar olika områden och ibland är förutsättningarna dåliga för att nyanlägga en avloppsanläggning på flera fastigheter i ett område. Tidigare har inget gjorts med den informationen vilket innebär att risken då finns att någon inte kan lösa sitt avlopp, anmäler att det borde vara ett kommunalt verksamhetsområde till Länsstyrelsen och där Länsstyrelsen kanske gör bedömningen att det ligger i kommunens ansvar. Om flertalet andra i området redan gjort om sina anläggningar blir då kommunen tvungen att lösa ut dessa anläggningar när det blir kommunalt. Det är detta vi vill föregå och i dialog med de boenden. Modellen har testats i Erikslund i Kalv och i samråd med de boende har vi kommit fram till att det fortsatt kommer att vara ett område med enskilda anläggningar.

Miljö har fortbildats i motiverande samtal (MI) med hjälp av en MI-konsult. Grunden i MI är att människor är mer benägna att genomföra förändringar och få saker utförda om de själva kommit fram till att det är något de vill göra. (vilket låter ganska självklart men ibland är svårt vid tillsyn och kravställning) MI är en samtalsmetodik för att styra samtalet i den riktningen. För att hålla MI-samtal, vilket inte är helt lätt, behövs träning. Vi kommer att fortsätta att öva under år 2026.

Verksamhetsutvecklare på miljö- och byggenheten medverkar som delprojektledare i åtgärdsutredningen för Åhagafastigheten i Sexdrega där doppling av trä har utförts historiskt. Arbetet har presenterats i en artikel i Borås tidning.

Kulturenheten

Kulturenheten arbetar främst med allmänskultur och biblioteksverksamhet. För båda delarna gäller att vi har barn och unga i fokus och riktar större delen av våra arrangemang till dem.

Biblioteket arbetar med fokus på läsfrämjande. Under året har vi på försök börjat erbjuda fritidshemmen besök med bokbilen Hjulius, vilket har blivit lyckat och väl mottaget av såväl barnen som fritidspersonalen. Då det har fallit väl ut kommer vi fortsätta med det under nästa år. Vi har också påbörjat ett gemensamt programarbete inom Knallebiblioteken, i somras anordnade vi till exempel ett digitalt författarbesök med författaren till den populära serien Handbok för superhjältar, Elias Våhlund.

Besöken på biblioteket och bokbilen har ökat med ca 5% under 2025 mot tidigare år och våra aktiviteter är fortsatt populära och för det mesta välbesökta. Våra samarbeten med familjecentralen, förskolorna, SFI med flera är väletablerade och välfungerande och bidrar till att vi når ut till kommuninvånarna på flera arenor än enbart biblioteket. Under året har vi också startat ett samarbete med verksamheten på Hammarlinds.

Vi anordnar regelbundet kulturaktiviteter både i tätorten och ute i byarna, främst för barn och unga men även vuxna. Kulturarrangörsbidraget utnyttjas till fullo, vilket bidrar till att öka det tillgängliga kulturutbudet och attraktiviteten i hela kommunen.

Gatu- och fritidsenheten

Gatuenheten har etablerat ett samarbete med Svenbo där bolaget sköter gatuenhetens grönyteskötsel i ytterområdena. Detta gör att man inte behöver

anställa någon säsongsarbetare. Enheten har arbetat med att få till en brygga i brandkårsparken. Detta arbete färdigställdes i juni. En ny gång och cykelleds plan har antagits i kommunfullmäktige. Planen ger verksamheten värdefull riktning inför kommande planering. Östra Frölundas elljusspår revs under sommaren och planering för att riva Hillareds elljusspår pågår. Kommunens samtliga lekplatser är besiktigade av auktoriserad besiktningsman. Tyvärr hade enheten en långtidssjukskrivning under våren som bidrog till underbemanning och ökad belastning på övrig personal. Det har under en tid varit en ansträngd situation gällande arbetsmiljö på kommun förrådet. Arbetet med att få en bra arbetsmiljö pågår och har utvecklats i en positiv riktning.

Renovering av badanläggningen Moga fritid är beslutad och projektering har påbörjats. Svenljunga verksamhetslokaler sköter detta arbete i samarbete med Fritid. Under året har anläggningens populära vattengymnastik haft ett högt antal besökare. Under hösten utökades tillfälligt antalet pass för att tillgodose den stora efterfrågan. Efter en vakans har verksamheten beslutat att ta in kommunens städorganisation gällande vissa städ uppgifter på Moga fritid. Detta kommer att vidareutvecklas framöver. Idrottsplatsen har fått en enklare renovering då vissa delar blivit skadade efter många års användning.

Avfallsenheten

VA- och avfallsenheten slogs ihop den 1 juli 2025. Detta gjordes för att man såg gemensamma beröringsytor mellan VA och Avfall då vi bland annat har gemensam kundtjänst, upphandlingar, viss provtagning men även kunna använda våra gemensamma resurser på ett effektivare sätt.

Den 1 januari 2027 blir det lagkrav på fastighetsnära insamling av förpackningar för alla hushåll i Sverige. Detta innebar att vi under 2025 haft ett pågående arbete att informera fastighetsägare till flerbostadshus hur dom ska hantera detta på bästa möjliga sätt.

Vi har ett gott samarbete med övriga avfallsenheter i Sjuhäradskommunen i allt från gemensamma upphandlingar och entreprenader. Detta ger en styrka att få bred kompetens i allt som rör avfall.

Under årets början har stort fokus varit att leva upp till de nya lagkraven att samla in textilavfall. Många av Svenljunga kommuns invånare har tagit till sig detta på ett bra sätt då vi ser ett stort inflöde av textilavfall på Moga returen. Tyvärr så har Humana, som tar emot det insamlade textilerna, fått stora problem med att hantera den ökade mängden textilier som har kommit in för återanvändning eller återvinning.

Marknaden för insamlad textil har i princip havererat då systemet för att ta hand om allt inte var klart innan man började samla in textilier. Hela branschen för textilinsamlingen är i kris.

Svenljunga kommun deltar i ett EU-projekt SorTex som går ut på att stödja utvecklingen av insamlings- och sorteringsmetoder för mer resurseffektiva och affärsmässiga flöden av textilavfall. En del i detta är att vi har påbörjat att ställa ut kärl i tvättstugor i flerfamiljshus som Svenbo äger för att fastighetsnära samla in textilavfall. Vi har också på försök i Mjöback påbörjat insamling av textilier via Post Nord.

Vårt återbruk på Moga Returen är välbesökt. För att bättre ta vara på sådant som kommer in så har Avfall-enheten startat upp ett samarbete med Vingtage-butiken i Svenljunga där saker som har lämnats in på återbruket som är av större värde går till butiken eller till Tradera för försäljning. Pengarna man får in på försäljningen går oavkortat till välgörandes ändamål.

Moga returen är fortsatt väldigt populär att besöka. Vi har haft något fler besökare 2025 jämfört med 2024

VA-enheten

Driften på VA-enheten har fungerat väl. Vi har producerat och levererat dricksvatten utan några större avbrott för att sedan rena spillvattnet i reningsverken.

Ett antal större ledningsarbeten har gjort under året för att få en säkrare leverans av dricksvatten. I bland annat Överlida och Holsljunga har man bytt ut Va-ledningar och vi har färdigställt arbetet med att byta ut vattenledningen utmed Rydins väg i Svenljunga.

Driften har under 2025 arbetat med att få ner energiförbrukningen på anläggningarna och den har minskat med ca 15 % jämfört med 2024.

Under 2025 har det varit stort fokus på hur man ska ordna kommunalt VA för Lockryds nya industriområde och den norra delen av Svenljunga kommun. En avsiktsförklaring mellan Borås Energi och Miljö och Svenljunga kommun, om möjligheten att anlägga en överföringsledning för spillvatten till Borås avloppsreningsverk, Sobacken har tecknats.

En utökad provtagning av Ätran är påbörjad för att se över förutsättningarna att bygga nytt avloppsreningsverk i Lockryd.

VA-enheten har ihop med Miljö- och byggenheten och Plan- och exploateringsenheten tagit fram ett provtagningsprogram som utgår från

utrednings områdena i Kommunens vattentjänstplan. Vi har börjat provta Holsjön (Holsljunga) för att se om Fäxhult stugområde har ett behov av ett förändrat VA.

En ny VA-taxa och kommunala föreskrifter om användningen av Svenljunga kommuns allmänna VA-anläggning är beslutade av Kommunfullmäktige och kommer att börja gälla från och med 1 januari 2026.

VA-enheten fick under våren 750 000 kronor i bidrag från Livsmedelsverket att köpa in material för att stärka dricksvattenförsörjningen vid kris. Det som köptes in var en 450 liters mobil vattentank, tolv stycken en kubikmeter stora vattentankar, och en tio kubikmeter stor bränsletank med dispenser så att vi kan tanka våra tjänstefordon och reservkraftverk. Detta gör att vi står oss starkare vid en större kris.

Kost- och lokalvårdsenheten

Kostenheten har under året jobbat på att synliggöra sina verksamheter. Vi har infört trivselregler i alla våra matsalar och från och med 2025 sköts städningen av matsalar av våra professionella lokalvårdare. Vi vill att alla våra gäster ska uppleva matsalarna som en trevlig och inbjudande plats att vara på.

Samtliga kök har egna swishnummer nu och vi har noterat att vi säljer ca 20% mer måltider till externa gäster än tidigare. Vi bjuder även in medborgare i kommunen för att ta del av våra professionella kök, vi vill att hela samhället ska kunna ta del av bra mat.

Kost och lokalvård har från och med 2026 en Ny budgetprocess. Den nya antagna processen innebär en tydlighet i budgetplanering och endast en del är kvar på köp och sälj. Kvalité, volym och ekonomi får i och med denna process en långsiktighet.

Kost och lokalvård har genomfört en rad kompetenshöjande aktiviteter allt för att säkerställa kockarna och lokalvårdarnas fortsatta lärande. Vi ser det som ett bra sätt att hålla våra medarbetare uppdaterad på bästa möjliga arbetssätt, både vad gäller ergonomiska metoder och kvalitéaspekter. Vi jobbar systematiskt med att följa upp arbetet individuellt med våra medarbetare, detta för att se till att deras arbete känns meningsfullt men också att vi snabbt ska kunna fånga upp risker för frånvaro. Vi ser en liten förbättring i närvaroprocenten. Fortsatt arbete under 2026.

Vi har jobbat aktivt med att följa WWFs klimatmål, där vi har nått målet för 2030 på flera punkter, några ligger vi till och med i framkant på, tex CO2e på totala inköpen. WWFs mål är långsiktiga och vårt arbete fortsätter från år till år. Vi jobbar aktivt med att hitta klimatsmarta lösningar på nära håll allt för att gynna den lokala producenten och företagaren. Projektet Resursmart kommun har hjälpt oss att

vara aktiva i vårt arbete mot hållbara lösningar för att värna om miljön. Vi fortsätter att hålla Matsvinnet lågt. I vårt klimatarbete tar vi hjälp av våra Klimatoxarna som också blivit en klimatmärke för Svenljunga kommun i kommun Sverige.

Plan- och exploateringsenheten

Under året har det varit stort fokus på att göra klart detaljplan för Lockryd industri, ett arbete som involverat många medarbetare på kommunen. Planen antogs i kommunfullmäktige den 18 december och vinner laga kraft i månadsskiftet januari/februari, förutsatt att ingen överklagar. Arbetet med planen har till viss del bidragit till att vissa andra kommunala projekt har fått prioriteras ned under året. Privata detaljplaner har dock fortsatt prioriterats och löpt på som planerat. Enheten ser fortsatt ett lågt intresse av nya detaljplaner inom den privata sektorn. Men även om arbetet med detaljplaner minskar inom de kommande åren ser enheten ett stort behov av att arbeta med kommunens översiktliga planering, inte minst kopplat till klimatfrågor och en långsiktigt hållbar energiförsörjning, som just nu är en utmanande fråga för hela regionen.

Som en del i den kommunala översiktsplaneringen har enheten fortsatt sitt arbete med att skapa en förbättrad process och struktur för kommunens långsiktiga fysiska planering. Målsättningen är att på sikt skapa en mer kommungemensam planeringsprocess med en ökad tydlighet/förankring såväl internt som externt.

Under året har verksamheten behövt anpassas utifrån rådande lågkonjunktur. För att möta minskade intäkter har enheten valt att inte återbesätta två tjänster (planarkitekt och kart- och mättekniker) som under året blivit vakanta efter uppsägning. Konsekvenserna märks tydligast inom kart- och mätområdet där servicenivån sjunkit markant samtidigt som det bidragit till ökade kostnader och mer arbete för befintlig personal.

För att lösa situationen på sikt inleddes en konsultupphandling under hösten tillsammans med Ulricehamn och Bollebygds kommuner. Att använda konsulter kommer förhoppningsvis göra verksamheten mindre sårbar, men kostnaderna kommer troligtvis öka samtidigt som servicenivån påverkas negativt.

Gällande verksamhetens strategiska arbete med natur, miljö och klimat så har kommunen under året varit engagerad i flera regionala projekt. Exempelvis projektet Resurssmart kommun där projektet leds och samordnas av två projektledare från Svenljunga (kommunens miljöstrateg och kostchef).

Ny kommunal energiplan har under året arbetats fram som kommer lyftas för antagande i kommunfullmäktige under 2026.

Samverkan med Ätrans vattenråd och kommunekologer fungerar bra och kommunen är engagerad i flera pågående LONA/LOVA-projekt. Under 2026 kommer också vattenprovtagning av Ätran ske via en gemensam upphandling med Ätrans vattenråd. Därtill har en vattenkarta tagits fram för ätrans avrinningsområde. Kartan presenterar genomförda och pågående projekt kopplat till vattenfrämjande åtgärder inom avrinningsområdet.

Provtagning av utredningsområden i vattentjänstplanen har gått som planerat. Därtill har provtagning av Ätran i anslutning till Lockryd påbörjats med förhoppning om att kommunen på sikt ska ha möjlighet att utveckla sin avloppsinfrastruktur i området.

Årsredovisning för VA-verksamheten

Verksamhetsberättelse

Lagen om allmänna vattentjänster ställer krav på att VA-verksamheten särredovisas och att särskild balans- och resultaträkning upprättas. VA-verksamheten är särredovisad både när det gäller driften och som egen balansenhet där tillgångar och skulder redovisas på separat ansvarskod. Verksamheten följer kommunens redovisningsprinciper.

Verksamheten

VA bedriver verksamheter i tolv fastställda verksamhetsområden inom kommunens tätorter avseende dricks-, avlopps- respektive dagvatten. Anläggningarna utgörs av elva vattenverk, tio reningsverk, pumpstationer, tryckstegringsstationer och högreservoarer, totalt cirka 65 anläggningar.

Allt producerat dricksvatten i vattenverken kommer från grundvatten. Vattenkvaliteten är genomgående god. Viss pH justering och avskiljning av järn och mangan kan förekomma. Totalt producerades 519 520 kubikmeter dricksvatten från vattenverken och kommunen har idag tolv grundvattentäkter i bruk som sammanlagt försörjer cirka 7 000 personer, vilket är cirka 70 procent av kommuninvånarna, med vatten.

Vid reningsverken renas avloppsvattnet genom mekanisk, biologisk och kemisk rening för reduktion av organiskt material (BOD7) samt näringsämnen kväve och fosfor. Slammet som produceras i reningsverken avvattnas och transporteras till Borås Energi och Miljöns anläggning på Sobacken för rötning och förbränning.

VA-nätet består av 126 kilometer dricksvattenledningar, 125 kilometer spillvattenledningar och 84 kilometer dagvattenledningar. Kvaliteten på ledningsnätet är varierande med ledningar allt från 1920-talet till nyanlagda. Därför är en kontinuerlig förnyelse och sanering nödvändig för att bibehålla ett fungerande ledningsnät. Förnyelse av ledningsnätet har utförts enligt fastställd saneringsplan.

Personal

Personalen på VA består av 12 personer; 9 män och 3 kvinnor.

Befattning	Antal personal	Sysselsättningsgrad totalt
VA-chef	1	100%
VA-ingenjör	2	200%
Arbetsledare drift	1	100%
Styr- o reglertekniker	1	100%
Drifttekniker	3	300%
Rör- o anläggningstekniker	2	200%

Mål

VA-enheten har som mål att minska vår miljöpåverkan genom att tänka hållbart och att ständigt arbeta med att optimera kemikalie- och energiförbrukningen. Allt som VA-enheten planerar, bygger och underhåller ska ha ett långsiktigt tänk. VA:s anläggningar kommer att finnas kvar i många år.

För att nå dessa mål så har VA-enheten ett antal aktiviteter som man arbetar med. Dessa består av bl.a. att underhålla ledningsnätet genom att minska tillskottsvatten till spillvattennätet, koppla bort tak-, dränvatten, relina avloppsledningar med mera. Uppströmsarbetet är en viktig del i att få bort sådant som man inte ska spola ner i avloppet.

Utbildning av personalen är också en viktig del för att kunna drifva och underhålla VA:s alla anläggningar så effektivt och optimalt som möjligt.

Årets resultat

VA-enheten hade budgeterat att göra ett underuttag på 3,2 miljoner kronor 2025 för att minska det ackumulerade överskottet. Vid årets slut uppgick uttaget till cirka 1,4 miljoner kronor. Underuttaget blev lägre än planerat, bland annat på grund av att en tjänst varit vakant under del av året under föräldraledighet.

VA-enheten fick under våren 0,75 miljoner kronor i bidrag från Livsmedelsverket för att köpa in material för att stärka dricksvattenförsörjningen vid kris. Bidraget har bland annat använts till att köpa in vattentankar.

Projekt och underhåll

Då VA har många anläggningar och ett stort ledningsnät så har man ett ständigt behov av underhåll och investeringar. Nedan kommer ett axplock av projekt som har pågått under 2025.

Ledningsnätet har filmats för att få mer underlag till ledningssaneringsplanen som är ett levande dokument för att kunna fastställa projekten för nyanläggande och underhållet av ledningsnätet. Ledningssanering är ett ständigt återkommande projekt som vi jobbar med och där har vi gjort ett antal större arbeten bland annat ny vattenledning utmed Sjövägen i Holsljunga,

För att få en säker uppkoppling till VA-anläggningarna så har vi bytt ut ett antal 4G modem mot fiberuppkoppling.

Framtid

Utmaningar framöver är att fortsätta reinvestera i vatten- och avloppsreningsverk samt bibehålla förnysetakten på ledningsnätet. Branschorganisationen Svenskt Vatten menar att investeringstakten på ledningsnätet behöver öka, detta kan leda till ett behov att höja taxan i framtiden för att klara kommande investeringar. Svenljunga kommun är stor till ytan och har många vattenverk, avloppsreningsverk, pumpstationer och många mil ledning i förhållande till antalet anslutna. Detta innebär att ett relativt litet taxekollektiv ska finansiera förnyelsen. Det finns också områden med bebyggelser långt ifrån befintligt VA som kan komma att få kommunalt VA. Detta kommer att medföra långa överföringsledningar med stora investeringskostnader.

En annan stor framtida utmaning är exploateringen av industriområdet i Lockryd. Oavsett vilken verksamhet som kommer att etablera sig där så kommer det att ställas stora krav på kommunalt VA i hela norra delen av kommunen. Både verksamheter och krav på boenden kommer att öka. Våra befintliga vatten- och reningsverk har en begränsad kapacitet. Därför är det otroligt viktigt att VA-enheten kommer in tidigt i processen för att man ska hinna med att bygga ut vatten och avlopp så att man hinner möta det framtida behovet.

En annan utmaning är att rekrytera och behålla kompetent personal i en bransch där färre utbildas än behovet på arbetsmarknaden. Kommunal verksamhet har svårt att konkurrera med privata företag gällande löner och personalförmåner.

Nyckeltal

Nyckeltal: Dricksvatten de senaste fyra åren	2025	2024	2023	2022
Producerad mängd vatten i m ³	519 520	551 768	572 086	603 709
Debiterad mängd vatten m ³	444 627	451 084	449 760	467 427
Odebiterad mängd vatten i % (Läckor, spolning av nätet, Uttag från brandposter etc)	14 %	18 %	21%	23%
Nyckeltal: Vattenläckor de senaste fyra åren	2025	2024	2023	2022
Antal vattenläckor	6	8	8	9
Antal vattenläckor/km ledning	0,047	0,063	0,063	0,071
Nyckeltal: Avlopp de senaste fyra åren	2025	2024	2023	2022
Mottaget mängd vatten i m ³	1 040 655	1 108 620	1 416 412	979 388
Ovidkommande vatten i m ³	596 028	657 536	966 652	511 961
Ovidkommande vatten i %	57 %	59 %	68%	52%

Resultaträkning

Resultaträkning 2025			
RESULTATRÄKNING miljoner kronor	Not	2025	2024
Verksamhetens intäkter			
Brukningavgifter	1	30,2	30,3
Anslutningsavgifter		1,0	0,7
Periodisering av anslutningsavgifter		1,0	0,9
Förutbetalad intäkt		0,0	0,0

(överuttag)			
Övriga externa intäkter		1,9	1,2
Interna intäkter (inom kommunen)	2	1,7	1,9
Summa Intäkter		35,8	35,0
Verksamhetens kostnader			
Entreprenadkostnader		1,8	2,8
Personalkostnader	3	8,9	9,4
Förutbetalad kostnad (underuttag)		1,4	3,1
Övriga kostnader		8,9	7,2
Avskrivningar	4	8,7	7,0
Interna kostnader inom kommunen	5	1,9	1,8
Summa kostnader		31,6	31,3
Ränta (extern)		0,0	0,0
Ränta (intern)	6	4,2	3,7
Årets resultat		0,0	0,0

Balansräkning

Balansräkning 2025			
BALANSRÄKNING miljoner kronor	Not	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	7		
Byggnader, mark och markanläggningar		212,9	209,6
Inventarier		3,2	3,8
Pågående arbeten		7,7	7,6
Summa Anläggningstillgångar		223,7	221,0
Omsättningstillgångar			
Förråd		1,1	1,1
Kundfordringar		0,8	1,1
Övriga kortfristiga fordringar		0,4	-0,5
Summa omsättningstillgångar		2,3	1,7
SUMMA TILLGÅNGAR		226,0	222,7
SKULDER			

Långfristiga skulder			
Periodiserade anslutningsavgifter	1	27,0	27,0
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		2,9	1,6
Skuld till VA abonnenter	8	17,1	18,5
Övriga skulder		1,6	1,7
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		1,1	2,4
Skuld Svenljunga kommun	9	176,3	171,5
SUMMA SKULDER		226,0	222,7

Noter

Not 1 Taxor bruks- och anläggningsavgifter

Den rörliga VA-avgiften syftar till att täcka kostnader i samband med vattenproduktion och spillvattenrening.

Den fasta avgiften ska täcka alla övriga kostnader, såsom underhåll på ledningsnätet och administration.

Anslutningsavgifterna periodiseras på 40 år.

Not 2 Interna intäkter

Denna post innefattar interna konsumtionsavgifter samt interna intäkter för arbeten som VA-verksamhetens personal utfört åt andra enheter inom kommunen.

Not 3 Personalkostnader

Personalkostnaderna har fördelats till VA-verksamheten efter uppskattad tid.

Not 4 Avskrivningar

Anläggningstillgångar skrivs av enligt plan med hänsyn till förväntad nyttjandeperiod.

För diverse komponenter se kommunens redovisningsprinciper.

Not 5 Interna kostnader

Interna arbetskostnader består av lönekostnader för servicepersonal från andra enheter, t ex gata/park som utför VA-jobb. Timpriset innefattar kostnader för lön, arbetsledning, bilar, maskiner, telefon m.m.

OH-kostnaden uppgår till 2% av VA:s bruttoomslutning enligt beslut i KF 1999-04-12. Denna avgift ska täcka VA-kollektivets andel av administrationskostnader hänförliga till kommunledningsförvaltningen.

Not 6 Räntekostnad

VA-kollektivet betalar internränta om 2,3 % i enlighet med kommunens verksamhetsplan. Räntan är baserad på kommunens totala kapitalkostnad. Underlaget för ränteberäkningen är fr o m 2009 genomsnittligt lån från kommunen under året.

Not 7 Materiella anläggningstillgångar	Miljoner kronor	Miljoner kronor
Verksamhetsfastigheter	2025	2024
Ingående bokfört värde	209,6	189,7
Utrangering	0	0
Nyanskaffningar	10,7	25,9
Årets avskrivning	-7,4	-6,0
Utgående bokfört värde	212,9	209,6
Inventarier		
Ingående bokfört värde	3,8	3,3
Utrangering	0,0	-1,3
Nyanskaffningar	0,0	2,3
Årets avskrivning	-0,6	-0,5
Utgående bokfört värde	3,2	3,8
Värden 2024 har justerats utifrån redovisning då felaktiga summor upptäckts.		

Not 8 Skuld till VA-abonnenter

Skuld till VA-abonnenter består av tidigare års överskott som uppstått på grund av överuttag från abonnenterna. Dessa medel ska intäktsföras och återföras till avgiftskollektivet inom en treårsperiod och kommer således att leda till reducerad bruksavgift.

Del av nuvarande överuttag kommer emellertid inte att återställas, utan i enlighet med politiskt beslut användas till att täcka avskrivningskostnader för framtida nyinvesteringar (lag om allmänna vattentjänster § 30).

Skuld till VA-abonnenter (miljoner kronor)	2025	2024
Ingående skuld	18,5	21,1
Överuttag till fonden	0,0	0,5
Överuttag	0,0	0,0
Underuttag	-1,4	-3,1
Återföring av överuttag	0,0	0,0
Utgående ackumulerade skuld avseende överuttag	17,1	18,5

Not 9 Skuld Svenljunga kommun

VA-verksamheten har inga externa lån utan finansiering sker via kommunen.

Alla transaktioner sker via kommunens likvidkonton och nettot av dessa påverkar skulden till kommunen.

Utgående bokfört värde per 241231 har justerats då felaktig summa angetts i förra årets redovisning.